

gezin en die haar maar noode alleen gelaten had, toen ze van woonplaats veranderde. En nu was haar eenige aanspraak dit schuwe kind, dat wel haar best deed, maar dat voor de oude vrouw meer schichtig ontzag dan genegenheid had. Enfin — het was toch maar het beste zoo, een vreemd meisje heelemaal bij zich in huis, daar schrok ze ook wat van terug, ze kon het met dit kleine ding en zoo nu en dan eens een werkster best af in haar peuterige huisje. En als de jongens kwamen — dan waren ze onder elkaar — dan stoorde geen vreemd gezicht de gezamenlijke herinneringen.

Als de jongens kwamen — Ze staarde naar buiten in de grijze, wintersche dorpslaan, waar de huisjes kouwelijk achteruitgedoken stonden, waar wat traag morgenbeweeg langs ging van een melkkar of een slagersjongen, fluitend op zijn fiets. Wat trok het al naar de Kerst, ze moest er nu heusch aan gaan denken, het hielp niet meer, of ze tegen zich zelf zei: o, dat duurt nog zoo lang — Nee, het duurde niet lang meer — straks zou het Kerstfeest zijn — en dan —

Ze had zoo gehoopt, dat ze bij haar zouden zijn. Maar Johan had een paar dringende vergaderingen — misschien, dat hij Oud en Nieuw nog over zou komen — en Koos kon van te voren niets zeggen, dat hing heelemaal af van den gang van het werk: het kon evengoed niet als wel zijn. Het vorig jaar, bij Vaders leven, was hij ook niet thuis geweest, hij had een veel meer wisselvallig bestaan dan Johan. Ze waren allebei al eens komen kijken dit najaar, hoe ze hier zat, maar ze had ze samen nog niet aan haar tafel gehad en daarnaar verlangde ze, naar den naglans van het oude gezinsleven, al moest daar dan nu ook altijd een smartelijke gebrokenheid in zijn.

Het tuinhokje klapte en ze keek op van haar dwalende gedachten. Hé — Frans al, zoo vroeg op den morgen — wat zou die hebben? Terwijl hij over het grintpaadje toeliep op de deur, kon ze scherp zijn profiel zien en het viel haar op, hoe oud hij werd, hoe beverig en rimpelig de lijnen in zijn gezicht waren. — Och, ja, Frans ook al — gelijkmoedige, fleurige Frans ook — ze werden allen te zamen oud. Eén echter was niet oud geworden — haar eigen man. — Hij was neergeveld als een nog krachtige boom en nooit zou haar geest